# T004 A HÀM IV 199-Kinh Si Tuệ Địa-Phẩm Đại-2

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

“ N aøy caùc Tyø-kheo, theá naøo laø suùc sanh khoå? Neáu chuùng sanh sanh vaøo loaøi suùc sanh, töùc loaøi soáng trong taêm toái, lôùn leân trong taêm toái vaø cheát ñi trong taêm toái. Noù laø loaøi gì? Laø loaøi truøng soáng trong ñaát. Ngöôøi ngu si aáy vì luùc xöa tham ñaém thöïc vò. Noù haønh ñoäng vôùi thaân aùc haïnh, khaåu vaø yù aùc haïnh. Sau khi haønh ñoäng vôùi thaân aùc haønh, khaåu vaø yù aùc haïnh roài. Do nhaân duyeân ñoù, ñeán luùc thaân hoaïi maïng chung, sanh vaøo loaøi suùc sanh, töùc laø loaøi soáng trong toái taêm, lôùn leân trong toái taêm vaø cheát ñi trong toái taêm. Nhö vaäy goïi laø khoå suùc sanh. “ N aøy caùc Tyø-kheo, theá naøo laø suùc sanh khoå? Neáu chuùng sanh sanh trong loaøi suùc sanh, töùc soáng trong thaân, lôùn leân trong thaân vaø cheát trong thaân. Noù laø loaøi gì? Laø loaøi vi truøng gheû choùc. Ngöôøi ngu si aáy vì luùc xöa tham ñaém thöïc vò, noù haønh ñoäng vôùi thaân aùc haïnh, khaåu vaø yù aùc haïnh. Noù sau khi haønh ñoäng vôùi thaân aùc haïnh, khaåu vaø yù aùc haïnh roài, do nhaân duyeân ñoù, khi thaân hoaïi maïng chung sanh vaøo loaøi suùc sanh, töùc noù soáng trong thaân, lôùn leân trong thaân, vaø roài cheát trong thaân. Nhö vaäy goïi laø khoå suùc sanh. “ N aøy caùc Tyø-kheo, theá naøo laø suùc sanh khoå? Neáu chuùng sanh sanh trong loaøi suùc sanh maø sanh ra trong nöôùc, lôùn leân trong nöôùc vaø cheát ñi trong nöôùc. Noù laø loaøi gì? Ñoù laø loaøi caù kình, ruøa, caù saáu, baø löu ly ñeû tröùng, giaø la. Ngöôøi ngu si aáy vì luùc xöa tham ñaém thöïc vò, noù haønh ñoäng vôùi thaân aùc haïnh, khaåu vaø yù aùc haïnh. Noù sau khi haønh ñoäng vôùi thaân aùc haïnh, khaåu vaø yù aùc haïnh roài, do nhaân duyeân ñoù, khi thaân hoaïi maïng chung, sanh trong loaøi suùc sanh töùc soáng trong nöôùc lôùn leân trong nöôùc vaø roài cheát ñi trong nöôùc. Nhö vaäy goïi laø suùc sanh khoå. “ N aø y caùc Tyø-kheo, theá naøo laø suùc sanh khoå? Neáu chuùng sanh sanh trong suùc

sanh, loaøi coù raêng ñeå caén, soáng aên coû, caây laù. Chuùng laø loaøi gì? Ñoù laø voi, laïc ñaø, boø,

nai, löøa, traâu vaø choù. Ngöôøi ngu si aáy vì luùc xöa tham ñaém thöïc vò, noù haønh ñoäng vôùi

thaân aùc haïnh, khaåu vaø yù aùc haïnh. Ñoù sau khi ñaõ haønh ñoäng vôùi thaân aùc haïnh, khaåu vaø yù

aùc haïnh do nhaân duyeân ñoù, sau khi thaân hoaïi maïng chung, sanh vaøo loaøi suùc sanh loaøi

coù raêng ñeå caén, soáng aên coû caây laù. Nhö vaäy goïi laø suùc sanh khoå.

“ N aøy caùc Tyø-kheo, theá naøo laø suùc sanh khoå? Neáu chuùng sanh sanh vaøo trong suùc sanh, laø loaøi suùc sanh khi nghe muøi ñaïi tieåu tieän cuûa ngöôøi ta, lieàn chaïy ñeán choã ñoù, aên loaïi ñoà aên ñoù. Cuõng nhö trai, gaùi nghe ñöôïc muøi aåm thöïc lieàn chaïy ñeán vaø noùi raèng: ‘Ñaây laø ñoà aên, ñaây laø ñoà aên. ’

Cuõng vaäy, naøy caùc Tyø-kheo, neáu chuùng sanh sanh trong suùc sanh, töùc laø loaøi suùc sanh khi nghe muøi ngöôøi ta ñaïi tieåu tieän ra, lieàn chaïy ñeán nôi ñoù, aên loaïi ñoà aên ñoù. Chuùng laø nhöõng loaïi gì? Ñoù laø gaø, heo, choù, choù soùi, quaï, caâu-laâu-la, caâu-laêng-giaø. Ngöôøi ngu si aáy, vì luùc xöa tham tröôùc thöïc vò. Noù haønh ñoäng vôùi thaân aùc haïnh, khaåu vaø yù aùc haïnh, do nhaân duyeân ñoù, khi thaân hoaïi maïng chung, sanh trong suùc sanh, töùc laø loaøi aên phaân oâ ueá. Nhö vaäy goïi laø suùc sanh khoå. “ N aøy caùc Tyø-kheo, Ta ñaõ duøng voâ löôïng phöông tieän ñeå noùi cho caùc ngöôi veà suùc sanh, noùi söï vieäc cuûa suùc sanh. Song noãi khoå cuûa suùc sanh khoâng laøm sao noùi heát ñöôïc. Chæ noùi laø suùc sanh duy chæ coù khoå maø thoâi. “ N aøy caùc Tyø-kheo, neáu nhö ngöôøi ngu si kia ra khoûi ñöôøng suùc sanh, trôû laïi sanh

leân laøm ngöôøi laø vieäc cöïc kyø khoù khaên. Vì sao? Vì keû kia trong loaøi suùc sanh khoâng laøm nhaân nghóa, khoâng theo pheùp taéc leã nghi, khoâng laøm vieäc laønh, suùc sanh laïi aên nuoát laãn nhau. Con maïnh aên con yeáu, con lôùn nuoát con beù. Naøy Tyø-kheo, nhö ñaát naøy traøn ñaày nhöõng nöôùc. Coù moät con ruøa ñui, soáng laâu voâ löôïng traêm ngaøn naêm. Treân maët nöôùc kia coù mieáng vaùn nhoû, chæ coù moät loã duy nhaát bò gioù thoåi troâi. Naøy caùc Tyø-kheo, caùc oâng nghó sao? Con ruøa ñui kia, ñaàu noù coù theå chui vaøo caùi loã duy nhaát cuûa mieáng goã nheï nhoû kia chaêng? ” Caùc Tyø-kheo ñaùp: “ B aï c h Theá Toân, coù theå chui ñöôïc, nhöng thaät laâu, thaät laâu vaø raát khoù.

Theá Toân baûo: “ N aøy caùc Tyø-kheo, hoaëc con ruøa ñui kia traûi qua moät traêm naêm, roài noù töø phía Ñoâng ñeán, ngoùc ñaàu leân moät laàn. Mieáng vaùn nhoû kia chæ coù moät loã laïi bò gioù thoåi töø phöông Ñoâng dôøi qua phöông Nam. Hoaëc luùc con ruøa ñui qua moät traêm naêm töø phöông Nam ñeán, ngoùc ñaàu leân moät laàn, thì mieáng vaùn moät loã kia, laïi bò gioù thoåi töø phöông Nam dôøi ñeán phöông Taây. Hoaëc coù luùc con ruøa ñui ñôïi moät traêm naêm qua töø phöông Taây ñeán, ngoùc ñaàu leân moät laàn, thì mieáng vaùn coù moät loã kia, laïi bò gioù töø phöông Taây thoåi dôøi ñeán phöông Baéc. Hoaëc luùc con ruøa ñui kia töø phöông Baéc ñeán, ngoùc ñaàu leân moät laàn nöõa, thì mieáng vaùn coù moät loã kia laïi bò gioù thoåi töø phöông Baéc dôøi tôùi caùc phöông khaùc. Naøy caùc Tyø-kheo, yù oâng nghó sao? Con ruøa ñui kia coù chui vaøo ñöôïc loã vaùn aáy chaêng? Tyø-kheo ñaùp: “ B aïch Theá Toân, con ruøa cuõng coù theå chui vaøo ñöôïc loã vaùn aáy. Nhöng thaät laâu, thaät laâu vaø khoù laém. ” “ N aøy Tyø-kheo, cuõng vaäy, ngöôøi ngu si kia, töø suùc sanh ra maø trôû laïi laøm ngöôøi thì cuõng khoù laém. Vì sao? Keû kia ôû trong suùc sanh, khoâng laøm vieäc nhaân nghóa, khoâng theo pheùp taéc leã nghi, khoâng laøm vieäc toát laønh, loaøi suùc sanh ñoù laïi aên nuoát laãn nhau, con maïnh aên con yeáu, con lôùn nuoát con nhoû. “ N aøy caùc Tyø-kheo, neáu ngöôøi ngu si kia coù khi ra khoûi suùc sanh, sanh leân laøm ngöôøi, hoaëc sanh nhaèm nhaø thuoäc giai caáp haï tieän, xaáu xí, baàn cuøng, aên uoáng thieáu thoán, kieám thöùc aên raát khoù. Hoï laø haïng ngöôøi naøo? Ñoù laø nhaø nguïc toát, nhaø laøm thôï, nhaø thuû coâng, nhaø laøm ñoà goám, vaø caùc nhaø haï tieän khaùc, ñaïi loaïi nhö vaäy. Xaáu xí, baàn cuøng, aên uoáng thieáu thoán, kieám aên raát khoù. Hoï sanh nhaèm nhöõng

nhaø nhö vaäy. Khi sanh vaøo ñoù roài, hoaëc ñui, hoaëc queø, hoaëc khuyûu tay ngaén, hoaëc guø, hoaëc chæ duøng tay traùi, da xaáu, maët deâ, xaáu xí ñoaûn maïng, bò ngöôøi khaùc sai söû. Noù haønh ñoäng vôùi thaân aùc haïnh, khaåu vaø yù aùc haïnh. Noù sau khi haønh ñoäng vôùi thaân aùc haïnh, khaåu vaø yù aùc haïnh, do nhaân duyeân ñoù, sau khi thaân hoaïi maïng chung trôû laïi choã aùc sanh vaøo ñòa nguïc. Cuõng nhö hai ngöôøi cuøng ñaùnh baïc, moät trong hai ngöôøi ñoù, canh baïc ñaàu noù maát toâi tôù, vaø maát caû vôï con. Sau ñoù laïi ñeán thaân mình bò treo ngöôïc trong nhaø khoùi. Ngöôøi ñoù töï nghó: 'Ta khoâng aên khoâng uoáng, song canh baïc ñaàu ta maát toâi tôù, maát caû vôï con. Canh baïc cuoái, thaân ta bò treo ngöôïc trong nhaø khoùi. ' Naøy caùc Tyø-kheo, canh baïc aáy thua raát ít, chæ maát toâi tôù, maát vôï con, vaø sau ñoù thaân bò treo ngöôïc trong nhaø khoùi. Naøy Tyø-kheo, canh baïc naøy môùi ñaùng keå 'Ñoù laø thaân haønh ñoäng aùc, khaåu vaø yù haønh ñoäng aùc. ' Sau khi haønh ñoäng vôùi thaân aùc haïnh, khaåu vaø yù aùc haïnh, do nhaân duyeân ñoù, khi thaân hoaïi maïng chung, trôû laïi choã aùc, sanh trong ñòa nguïc. " N aøy caùc Tyø-kheo, ñoái vôùi vieäc laøm naøy, thaät khoâng theå vui, thaät khoâng theå thích, chaúng phaûi choã nghó ñeán.

" N aøy caùc Tyø-kheo, ñöôïc noùi nhö vaäy, haù khoâng ñaày ñuû chaêng? " Tyø-kheo ñaùp: " B aïch Theá Toân, thaät söï nhö vaäy, ñaõ noùi heát caùc phaùp ngu si kia. Ñöùc Theá Toân baûo: " Theá naøo laø phaùp trí tueä? Laø ngöôøi trí tueä coù ba: söï töôùng, tieâu thöùc vaø aán töôïng trí

tueä. Töùc laø ngöôøi ñaõ thaønh töïu trí tueä neân noùi laø trí tueä.

" N höõ ng gì laø ba? Ngöôøi trí tueä suy nghó vôùi yù nghó thieän, noùi lôøi noùi thieän vaø

laøm vieäc thieän. Vì laø ngöôøi trí tueä, neân ñöôïc noùi laø trí tueä vaäy.

" N eáu keû trí chaúng nghó ñieàu thieän, khoâng noùi laø thieän vaø khoâng laøm vieäc thieän, thì ngöôøi trí laøm sao bieát ñöôïc hoï laø trí? Vì ngöôøi coù trí tueä, nghó thì nghó thieän, noùi thì noùi thieän vaø laøm thì laøm thieän neân ngöôøi coù trí noùi laø keû trí. " N göôøi coù trí tueä ngay trong ñôøi hieän taïi thaân taâm caûm thoï ñöôïc ba ñieàu hyû laïc. Theá naøo laø ngöôøi trí tueä ngay trong ñôøi hieän taïi thaân taâm cuûa hoï caûm thoï ba ñieàu hyû laïc? Ngöôøi trí tueä coù nhöõng haønh vi naøo, hoaëc ngoài nôi tuï laïc, hoaëc taïi ñöôøng caùi, ñöôøng heûm, hoaëc taïi chôï quaùn, hoaëc taïi ngaõ tö ñöôøng, noùi nhöõng vieäc thích hôïp vôùi ngöôøi trí. Keû coù trí thì töø boû saùt sanh, töø boû vieäc laáy cuûa khoâng cho, töø boû taø daâm, töø boû noùi doái, cho ñeán töø boû taø kieán maø ñöôïc chaùnh kieán, thaønh töïu voâ löôïng phaùp thieän. Neáu ñaõ thaønh töïu voâ löôïng phaùp thieän, khi ngöôøi khaùc thaáy hoï, beøn khen ngôïi, ngöôøi trí tueä kia, nghe hoaëc töï nghó: 'Neáu ai thaønh töïu voâ löôïng phaùp thieän, khi ngöôøi khaùc thaáy beøn khen ngôïi, thì ta ñaây cuõng coù voâ löôïng phaùp thieän. Neáu coù keû naøo thaáy taát seõ khen ngôïi ta. ' Ñaây laø ñieàu hyû laïc thöù nhaát maø ngöôøi trí ngay trong ñôøi hieän taïi, thaân taâm caûm thoï ñöôïc. " Laïi nöõa, ngöôøi trí tueä kia thaáy ngöôøi cuûa vua duøng caùc thöù hình

phaït ñeå trò giaëc cöôùp nhö chaët tay, chaët chaân, vaø chaët caû tay chaân, xeûo tai, xeûo muõi, hoaëc xeûo caû tai muõi, hoaëc caét töøng mieáng thòt, hoaëc nhoå toùc, böùt raâu, hoaëc böùt caû raâu toùc, hoaëc boû vaøo cuõi, truøm trong aùo roài ñoát chaùy, hoaëc laáy caùt laáp, quaán coû roài chaâm löûa, hoaëc boû vaøo trong buïng löøa saét, hoaëc neùm vaøo trong mieäng heo saét, hoaëc ñoâi vaøo mieäng coïp saét roài ñoát, hoaëc boû vaøo chaûo ñoàng, hoaëc ñoâi vaøo chaûo saét roài naáu, hoaëc chaët ra töøng khuùc, hoaëc duøng giaùo nhoïn ñaâm, hoaëc laáy moùc caâu moùc, hoaëc ñaët treân giöôøng saét roài laáy daàu soâi nheåu, hoaëc ngoài treân coái saét duøng chaøy saét giaõ, hoaëc cho ñoäc long moå, hoaëc duøng roi quaát, hoaëc duøng gaäy ñaùnh, hoaëc laáy heøo ñaäp, hoaëc xoû löôõi beâu ñaàu, hoaëc ñaâm cheát beâu ñaàu. Ngöôøi trí tueä kia thaáy roài beøn nghó: ‘Neáu ai thaønh töïu voâ löôïng phaùp aùc baát thieän, vua bieát ñöôïc baét vaø khaûo trò nhö vaäy. Ta khoâng laøm voâ löôïng phaùp aùc baát thieän, neáu vua bieát ta thì ta hoaøn toaøn chaúng bò caùc loaïi khoå trò nhö vaäy. ’ Ñaây laø ñieàu hyû laïc thöù hai maø ngöôøi trí ngay trong ñôøi hieän taïi, thaân taâm caûm thoï ñöôïc. “ Laï i nöõa, ngöôøi trí kia haønh ñoäng vôùi thaân dieäu haïnh, khaåu vaø yù dieäu haïnh.

Ngöôøi ñoù gaëp luùc beänh khoå, hoaëc naèm ngoài treân giöôøng, hoaëc naèm ngoài treân vaùn, hoaëc

naèm ngoài döôùi ñaát, hoaëc thaân ñau nhöùc raát khoå sôû cho ñeán khi maïng soáng gaàn döùt;

nhöõng haønh ñoäng vôùi thaân dieäu haïnh, khaåu vaø yù dieäu haïnh cuûa ngöôøi kia, baáy giôø caùc

vieäc laøm aáy treo ngöôïc leân cao. Ví nhö xeá chieàu, maët trôøi laëng xuoáng, boùng nuùi cao ñoå

ngöôïc treân maët ñaát. Cuõng vaäy, haønh ñoäng vôùi thaân dieäu haïnh, khaåu vaø yù dieäu haïnh cuûa

ngöôøi kia treo ngöôïc töø treân cao. Ngöôøi aáy töï nghó: ‘Ñaây laø nhöõng haønh ñoäng vôùi thaân

dieäu haïnh, khaåu vaø yù dieäu haïnh, tuy treo ngöôïc töø treân cao. Vì luùc xeá tröa ta laøm nhieàu

phöôùc, khoâng laøm aùc, neáu coù nôi naøo cho nhöõng ngöôøi khoâng laøm aùc, khoâng hung baïo,

khoâng laøm ñieàu phi lyù, chæ laøm phöôùc, taïo nôi quy maïng, nöông töïa cho söï sôï haõi, thì ta

ñeán choã laønh ñoù. Do vaäy, khoâng sanh taâm hoái haän, do khoâng hoái haän, neân cheát nheï

nhaøng, maïng chung an laønh. ’ Ñaây laø ñieàu hyû laïc thöù ba maø ngöôøi trí ngay trong ñôøi

hieän taïi thaân taâm caûm thoï ñöôïc.

“ Laïi nöõa, ngöôøi trí kia haønh thaân dieäu haïnh, khaåu vaø yù dieäu haïnh. Ngöôøi aáy sau khi haønh thaân dieäu haïnh, khaåu vaø yù dieäu haïnh roài, do nhaân duyeân ñoù, khi thaân hoaïi maïng chung, taát ñeán thieän xöù, sanh leân coõi trôøi. Keû kia ñaõ sanh leân ñoù roài, caûm thoï quaû baùo laønh, hoaøn toaøn khaû aùi, hoaøn toaøn khaû laïc, khaû yù khaû nieäm. Neáu ai nghó raèng: ‘Nôi naøo hoaøn toaøn khaû aùi, hoaøn toaøn khaû laïc, khaû yù khaû nieäm ’ nôi ñoù ñöôïc noùi laø thieän xöù. Vì sao? Vì choán laønh kia, hoaøn toaøn khaû aùi, hoaøn toaøn khaû laïc, khaû yù khaû nieäm. ” Baáy giôø coù moät vò Tyø-kheo, töø choã ngoài ñöùng daäy, tròch vai aùo beân phaûi chaép tay höôùng veà Phaät maø baïch raèng: “ B aïch Theá Toân, thieän xöù laø theá naøo? ” Theá Toân ñaùp: “ N aøy Tyø-kheo, thieän xöù khoâng theå noùi heát ñöôïc, nghóa laø noùi veà söï hoan laïc nôi thieän xöù, chæ noùi raèng thieän xöù chæ coù hoan laïc.” Tyø-kheo laïi hoûi: “ B aïch Theá Toân, xin Ngaøi coù theå duøng ví duï ñeå deã hieåu nghóa aáy chaêng? ” Theá Toân ñaùp: “ C uõng coù theå duøng ví duï ñeå laøm roõ nghóa aáy. Ví duï Chuyeån luaân vöông thaønh töïu baûy baùu vaø boán yù tuùc cuûa loaøi ngöôøi. Naøy Tyø-kheo, yù ngöôi nghó sao? Chuyeån luaân vöông kia thaønh töïu ñaày ñuû baûy baùu vaø boán nhö yù tuùc cuûa loaøi ngöôøi thì nôi vua kia nhaân ñoù thaân taâm coù laõnh thoï hyû laïc cuøng cöïc chaêng? ” Tyø-kheo ñaùp: “ B aïch Theá Toân, thaønh töïu ñöôïc moät nhö yù tuùc loaøi ngöôøi coøn laõnh thoï ñöôïc hyû laïc cuøng cöïc, huoáng nöõa laø Chuyeån luaân vöông thaønh töïu heát baûy baùu vaø boán nhö yù tuùc loaøi ngöôøi, haù chaúng phaûi laø laõnh thoï hyû laïc cuøng cöïc ñoù sao? ” Baáy giôø Theá Toân tay caàm vieân ñaù nhoû baèng haït ñaäu hoûi Tyø-kheo:

“ N göôi coù thaáy vieân ñaù nhoû baèng haït ñaäu maø Ta caàm trong tay chaêng?”

Tyø-kheo ñaùp:

“ B aïch Theá Toân, coù thaáy. ”

Theá Toân laïi hoûi:

haïnh roài, do nhaân duyeân ñoù khi thaân hoaïi maïng chung trôû laïi thieân xöù, sanh leân thieân

giôùi. Ví nhö hai ngöôøi ñaùnh baïc, trong ñoù moät ngöôøi aên vaø tieáp tuïc ñaùnh, aên ñöôïc nhieàu

tieàn taøi. Ngöôøi ñoù nghó raèng: “Ta chaúng laøm ruoäng, nhöng vaùn ñaàu ta aên vaø tieáp tuïc

canh baïc nhö vaäy, ta laáy ñöôïc nhieàu tieàn taøi. ” Naøy Tyø-kheo, canh baïc ñoù quaù nhoû maø

ñöôïc nhieàu tieàn cuûa. Naøy Tyø-kheo, canh baïc naøy môùi ñaùng keå, ñoù laø haønh thaân dieäu

haïnh, khaåu vaø yù dieäu haïnh. Sau khi haønh thaân dieäu haïnh, haønh khaåu vaø yù dieäu haïnh, do

nhaân duyeân ñoù, khi thaân hoaïi maïng chung trôû laïi thieän xöù, sanh leân coõi trôøi. Naøy Tyø-

kheo, caùc vieäc thieän naøy laø söï vieäc raát ñaùng vui, raát ñaùng thích, raát ñaùng ñöôïc thích yù.

“ N aøy Tyø-kheo, caùc phaùp cuûa ngöôøi trí tueä ñöôïc noùi nhö vaäy, haù khoâng ñaày ñuû chaêng? ” Tyø-kheo ñaùp: “ B aïch Theá Toân, thaät söï caùc phaùp cuûa ngöôøi trí tueä kia ñöôïc noùi nhö vaäy laø ñaày ñuû. ” Theá Toân baûo: “ Ñ où laø phaùp cuûa ngöôøi ngu si vaø phaùp cuûa ngöôøi trí tueä. Caùc thaày phaûi bieát phaùp cuûa ngöôøi ngu si vaø phaùp cuûa ngöôøi trí tueä. Ñaõ bieát phaùp cuûa ngöôøi ngu si vaø phaùp cuûa ngöôøi trí tueä roài, thì phaûi xaû boû phaùp cuûa ngöôøi ngu si vaø choïn laáy phaùp cuûa ngöôøi trí tueä. Caùc thaày phaûi hoïc nhö vaäy. ” Ñöùc Phaät thuyeát nhö vaäy, caùc Tyø-kheo sau khi nghe Phaät daïy xong, hoan hyû phuïng haønh.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*